

УДК 811.161.2'38:070:355.01
DOI 10.31652/2521-1307-2026-42-08

Лінгвостилістичні маркери медіамови війни

Наталія Костусяк * <https://orcid.org/0000-0002-9795-6038>

Олександр Демидюк <https://orcid.org/0009-0006-3207-2174>

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

*Автор-кореспондент, e-mail: kostusyak.nataliia@vnu.edu.ua

Надійшла до редакції: 15.03.2026 • Схвалено до друку: 08.04.2026

Анотація

У статті проаналізовані лінгвостилістичні маркери медіамови російсько-української війни, зосереджено увагу на вербальних одиницях, які в публікаціях про ураження ворожих об'єктів набувають метафоричного, іронічного або евфемістичного забарвлення. Вони не лише беруть участь в інтерпретації фактів, а й конструюють їхнє емоційне сприйняття і, окрім інформативної, виконують мобілізаційну, ідентифікувальну, сугестивну, оцінну та інші функції. Медіамову окресленої тематики вирізняють okazionalni utvorennia, жаргонізми, вторинні номінації, скеровані на експресивізацію повідомлень і прагматично спрямоване осмислення подій. З'ясовано, що висловленням про удари по російських військово-промислових комплексах притаманний іронічно-саркастичний зміст, оцінна конотація та емоційність. Такий потенціал характерний для сполук із переносно вжитими іменниками та дієсловами, що моделюють контексти, у яких лексика святково-розважальної та офіційно-урочистої тематики різко контрастує із реальним змістом повідомлення про руйнування російської інфраструктури. Зосереджено увагу на okazionalnih derivataх із високим рівнем семантичної компресії, що створюють ефект новизни, посилюють емоційність повідомлення, слугують символічним засобом вербалізації переможного нарративу. Схарактеризовано номінації, які зазнали переосмислення і семного збагачення та сприяють зміні модусу сприйняття інформації. Досліджено ситуативно-жаргонні лексеми й евфемізми, скеровані на створення гумористичного контексту з глумливо-іронічного відтінком. Описано розмовні слова та утворені в період активної фази війни стійкі сполуки, що слугують вербальним засобом смислової акцентуації, створюють атмосферу неофіційної комунікації, формують знижувальну соціальну оцінку представників ворожих військ і надають повідомленню привабливості.

Ключові слова: лінгвостилістичні маркери, медіамова війни, лексика, метафора, емоційно-оцінне й експресивне забарвлення, дієслово, іменник, дериват

Linguostylistic Markers of the Media Language of War

Nataliia Kostusiak * <https://orcid.org/0000-0002-0224-0900>

Oleksandr Demydiuk <https://orcid.org/0009-0008-1619-2808>

Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine

*Corresponding author, e-mail: kostusyak.nataliia@vnu.edu.ua

Received: 15.03.2026 • Accepted: 08.04.2026

Abstract

The article analyzes the linguostylistic markers of the media language of the Russian-Ukrainian war, focusing on verbal units that acquire metaphorical, ironic, or euphemistic colouring in publications about strikes on enemy targets. These units not only participate in the interpretation of facts but also shape their emotional perception and, in addition to their informative function, perform mobilizing, identificational, suggestive, evaluative, and other functions. The media language of this thematic sphere is characterized by occasional formations, jargonisms, and secondary nominations aimed at the expressivization of utterances and the pragmatically oriented interpretation of events. The study of nominations attested in news content about the destruction of enemy targets is relevant, as it makes it possible to trace the dynamics of the development of Ukrainian vocabulary, identify the mechanisms of constructing the linguistic image of the enemy, and outline the role of the media in shaping the national narrative of resistance. In accordance with the stated aim and outlined objectives, the article analyzes stylistically marked linguistic units, in particular emotionally expressive and evaluative lexemes, as well as figurative nominations used in contexts related to strikes on enemy targets. The study is aimed at identifying the mechanisms of linguistic construction of wartime reality and determining their pragmatic potential in the contemporary Ukrainian media space. The corpus of the factual material was compiled on the basis of well-known national and several regional media outlets, with preference given to Volyn mass media sources. It is found that statements concerning strikes on Russian military-industrial facilities are characterized by ironic and sarcastic overtones, evaluative connotations, emotionality, and expressiveness. Such potential is characteristic of combinations with figuratively used nouns and verbs that model contexts in which vocabulary related to festive-entertainment and official-ceremonial themes sharply contrasts with the actual content of the message. Attention is focused on occasional derivatives with a high level of semantic compression; it is emphasized that they create an effect of novelty, intensify the emotionality of the message, and serve as a symbolic means of verbalizing the narrative of victory. The article characterizes nominations that have undergone reinterpretation and semantic enrichment and contribute to changing the mode of information perception. Discursive markers structuring poly-stylistic utterances that convey information about Russian losses within a satirical and metaphorical framework are analyzed. Situational jargon nominations and euphemisms aimed at stylistic lowering and creating a humorous context with a mocking and ironic colouring were investigated. Conversational words and set expressions formed during the active phase of the Russian-Ukrainian war are described. Serving as verbal means of semantic accentuation, such linguistic units create an atmosphere of informal communication, shape a derogatory social evaluation of representatives of the enemy forces, and make the text more engaging. It is concluded that, within the Ukrainian information space during the period of the full-scale war, the media language underwent significant changes, marked by the penetration of colloquial elements into the journalistic style, which intensify the expressiveness of the text and perform evaluative and pragmatic functions.

Keywords: linguostylistic markers, media language of war, vocabulary, metaphor, emotionally evaluative and expressive colouring, verb, noun, derivative

Постановка проблеми. В українському інформаційному просторі періоду великої війни медіамова зазнала суттєвих змін, передумовою чого послугувала потреба швидко інтерпретувати насамперед воєнні реалії і пов'язані з ними суспільні настрої. Акцентуючи на інтенсивних зрушеннях у межах різних рівнів, а чи не найбільшою мірою лексико-семантичного та словотвірного, І. Завальнюк цілком умотивовано стверджує: «Словник медіа оновився, змінилися ключові слова епох, концепти. У мовлення широкого загалу ввійшли нові лексичні одиниці з військової, політичної сфер, а ті, що існували, набули нових стилістичних відтінків» (Завальнюк, 2023, с. 123). Активно використовувані в сучасній публіцистиці неологізми, емоційно-експресивна та оцінна лексика виконують не лише інформативну, а й мобілізаційну, ідентифікаційну та сугестивну функції. У цьому контексті особливого значення набувають лінгвостилістичні маркери, які функціують у повідомленнях про ураження ворожих об'єктів. Моделюючи тексти зазначеної тематики, такі мовні одиниці нерідко виходять за межі нейтрального опису подій і набувають метафоричного, іронічного або евфемістичного забарвлення. Вони не лише фіксують факти, а й конструюють їхнє емоційне сприйняття, формуючи в читача певну систему координат «свій – чужий», «успіх – поразка», «загроза – безпека». Медіамову воєнного часу вирізняють оказіональні утворення, жаргонізми, іронічні номінації, скеровані на експресивізацію висловлень, прагматично спрямоване осмислення подій та виникнення відповідних емоційних реакцій аудиторії. Дослідження лінгвостилістичних маркерів, засвідчених у новинному контенті про знищення об'єктів противника, актуальне, адже дає змогу простежити динаміку розвитку української лексики, виявити механізми формування мовного образу ворога та окреслити роль медіа у створенні національного наративу боротьби.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноматичні лексичні одиниці, сфера вияву яких – інформаційний контент воєнного періоду, схарактеризовані в монографіях (Романюк, 2024; Костусяк, Навальна, 2025; Степаненко, 2024) і статтях багатьох науковців. Чимало праць присвячено студіюванню лінгвальних механізмів формування образу ворога, які розглянуто в річищі креативної вербалізації, стилістичного маркування, граматичних параметрів, графічного оформлення, емоційної оцінності та словотвірної мотивації (Баган, 2023; Костусяк, Навальна, Межов, 2023). Не менш цікавим видається окреслення ролі імпліцитних й експліцитних мовних засобів у створенні гумористичного ефекту (Бондаренко, 2024), а також дослідження метафоричних і метонімічних моделей та перифрастичних описових зворотів на позначення представників російської армії (Коваленко, 2024; Кошман, 2025). Попри значну кількість студій, у яких запропоновано багатовимірну інтерпретацію воєнного дискурсу, недостатньо опрацьованою залишається лексика, пов'язана з тематикою руйнування об'єктів противника. Такі мовні одиниці становлять важливий складник сучасного медійного простору, оскільки не лише фіксують воєнні реалії, а й виконують прагматичну та оцінну функцію.

Мета статті – проаналізувати основні лінгвостилістичні маркери медіамови війни, зокрема емоційно-експресивні та оцінні лексеми, а також переносно вжиті номінації в контекстах, пов'язаних з ураженням ворожих об'єктів і ліквідацією противника. Дослідження спрямоване на виявлення механізмів мовного конструювання воєнної реальності та визначення їхнього прагматичного потенціалу в сучасному українському медіапросторі. Корпус фактичного матеріалу сформовано на основі відомих усеукраїнських і деяких регіональних видань, серед яких надано перевагу волинським засобам масової комунікації.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Медіамову війни увиразнюють високий рівень експресивності та виразний прагматичним потенціал, закладені насамперед у заголовках, що інформують про атаки на російські підприємства, дотичні до військово-промислової сфери: *Українські дрони «привітали» з Днем Перемоги нафтовий об'єкт «Лукойлу» в Пермі* (заголовок) (<https://zn.ua>, 07.05.2026). У поданому реченні на реалізацію іронічно-саркастичного змісту й формування оцінної конотації, зокрема прихованого схвалення дій українських військових, спрямоване дієслово «привітали» з модифікованою семою доброзичливості. Перебуваючи поза закріпленою функцією моделювати позитивні комунікативні ситуації та потрапляючи в контекст про воєнні дії, переносно вжита лексема виконує роль евфемізованої назви атаки на ворожий виробничий комплекс. Такий прийом створює ефект мовної гри та посилює емоційний вплив на реципієнта. Крім того, офіційно-урочиста тональність, яку увиразнюють дієслово *привітали* й назва свята, що скеровує до російського пропагандистського дискурсу, різко контрастує із реальним змістом повідомлення про удар по російській інфраструктурі. Компресія змісту, іронії та алюзії на російській святковий наратив викликає в читача відповідні емоції і відчуття своєрідної відплати за безперервні обстріли українських міст. Експресію та відтінок сарказму зреалізовано в складному реченні, зокрема в його підрядній частині, де головний акцент припадає на предикат: *У Пермі, де цієї ночі «запалювали» українські дрони, скасували парад до 9 травня* (<https://www.5.ua>, 07.05.2026). Оформлене в лапках дієслово «запалювали» хоч і в розмовній комунікації стосується святково-розважальної тематики, але бере участь в описі подій, що мають тривожний характер. У такий спосіб автор натякає на неординарність, важливість і видовищність атаки та підкреслює вразливість російського тилу. Інформативність,

мовну креативність, оцінність і прагматичну орієнтованість віддзеркалює речення з оказіоналізмом *ППОцид: Традицію ППОциду продовжує 1-й окремих центр. У Запорізькій області бійці підрозділу знищили ЗРК «Тор-М2»* (<https://www.5.ua>, 08.05.2026). Виділений дериват утворено за моделлю похідних слів на зразок *геноцид*, *екоцид*, що мають виразно негативну конотацію, маркуючи відповідно насильство, жорстокість, злочини проти людяності та знищення природного середовища. Структурована аббревіатурою *ППО* й морфемою *-цид* експресивна неонімація *ППОцид* позначає системне та результативне ураження протиповітряної оборони противника. Аналізованому оказіоналізмові притаманний високий рівень семантичної компресії: в одному слові сконденсовано інформацію про характер дій, їхню інтенсивність й оцінне ставлення мовця. Потрапляючи в медійний простір, лексема *ППОцид* створює ефект новизни, посилює емоційність повідомлення, слугує символічним засобом вербалізації переможного наративу.

Експресивну маркованість виявляє низка заголовків, які містять фрагменти висловлень Президента України Володимира Зеленського: *Українські далекобійні санкції рухаються назустріч об'єктам військової інфраструктури РФ – Зеленський* (заголовок) (<https://news.online.ua>, 07.05.2026); *Зеленський наголосив, що українські далекобійні санкції рухаються назустріч віддаленим російським точкам* (<https://chas.news>, 07.05.2026); *Зеленський: Українські далекобійні санкції знову в Пермі – це понад 1500 кілометрів від фронту* (заголовок) (<https://www.ukrinform.ua>, 07.05.2026). У наведених конструкціях лексема суспільно-політичної тематики *санкції* набула переосмислення і, поєднуючись із прикметниковим епітетом *далекобійні*, актуалізує асоціації зі зброєю та військовими операціями. Аналізована іронічно-евфемістична назва українських ударів по російських об'єктах

разом із метафорично вжитим дієсловом *рухаються* посилюють емоційний вплив на реципієнта. На формування певної реакції адресата спрямований також еліптичний фрагмент *Українські далекобійні санкції знову в Пермі*, у якому зацентровано увагу на масштабності й результативності операції. Заголовки, що вирізняються експресивністю, метафоризацією та евфемізацією, не тільки змінюють модус сприйняття інформації, а й впливають на рівень клікабельності публікацій. Пор., наприклад, їх із близькою за змістом, проте емоційно стриманою медіаназвою статті з фактологічним форматом репрезентації подій: *Завод у Чебоксарах атакували українськими далекобійними ракетами «Фламінго», – Зеленський* (заголовок) (<https://www.volynpost.com>, 05.05.2026).

Група потужних дискурсивних маркерів, що актуалізують увагу читача, структурує висловлення полістильового характеру, як-от: *«Нафто-наливайка “Лукойл” в Пермі проінспектована 7 травня волелюбними “українськими птахами” Першого окремого центру безпілотних систем СБС на предмет залишків резервуарів, чопиків-краників та інших агрегатів прокачки нафти та її переробки», – наголосив він* (командувач СБС Роберт Бровді із позивним «Мадяр». – Авт.) (<https://zn.ua>, 07.05.2026). Наведена цитата поряд із лексемами військової тематики містить вторинні номінації, okazіональні деривати, метафоризовані одиниці, що не тільки орозмовлюють публіцистичний текст, а й виконують експресивну функцію, надають йому емоційності та саркастично-іронічного відтінку. На зниження стилю скерований ситуативно-жаргонний юкстапозит *нафто-наливайка*, другий компонент якого в українській лексикографії поданий ремаркою *розм.* і витлумачений як «магазин, кафе і т.ін., де торгують (звичайно на розлив) дешевими алкогольними напоями» (Широков, Тараненко, Єрмоленко та ін., 2018, с.512). У поєднанні з

фрагментом *чопики-краники та інші агрегати прокачки аналізований дериват* слугує засобом створення іронії та гумористично-сатиричного контексту. Роль імпліцитного виражального маркера високотехнологічного оснащення і контрольованості ситуації виконує метафорична номінація українських дронів. Конкретизацію оформленої в лапках сполуки *«українські птахи»* забезпечує прикметниковий епітет *волелюбні*, що бере участь у створенні символічно-переможного нарративу. Досягненню гумористичного ефекту сприяє і виражений дієприкметником предикат *проінспектована*, який підкреслює результативність дії. Усі проаналізовані мовні засоби не тільки передають інформацію про воєнні дії в комічно-метафоричній площині, а й виконують важливу комунікативно-прагматичну функцію. Принагідно додамо, що на використану командувачем СБС сполуку *волелюбний український птах* натрапляємо й в інших контекстах: *1500–2000 кілометрів вглиб російської території більше не є мирним тилом. Волелюбний український «птах» літає туди, коли завгодно і куди завгодно, – попередив Роберт Бровді* (<https://24tv.ua>, 28.04.2026).

Серед вторинних номінацій безпілотних літальних апаратів чільне місце посідає побудована на контрасті емоційно-оцінна сполука *добрі дрони*, яка з огляду на наявність/відсутність лапок має різне оформлення в досліджуваних медіа: *«Добрі дрони» знову навідалися до Москви: у РФ заявили про масовану атаку БпЛА* (заголовок) (<https://tsn.ua>, 08.05.2026); *Добрі дрони завітали до російської Самари за 5 днів до параду в Москві* (заголовок) (<https://tsn.ua>, 04.05.2026); *«Добрі» дрони долетіли до Уралу: до Єкатеринбурга завітала «бавовна»* (відео) (заголовок) (<https://tsn.ua>, 25.04.2026). Потрапляючи в незвичні контекстуальні умови, підпорядкована атрибутивна одиниця набуває розширення семної структури, зокрема підкреслює ефективність і важливість дії безпілотників.

Виразну образність конструкцій забезпечують предикати із закріпленим за ними значенням дружнього візиту. Виконуючи роль функційних еквівалентів дієслова *атакувати*, вони персоніфікують літальні апарати й водночас моделюють ситуації, у яких лексика мирного часу бере участь у створенні повідомлень воєнного періоду. Засобом маскуванню під ввічливі відвідини слугує сполука *завітала «бавовна»*, у якій використано активно тиражований в українських медіа й зрозумілий реципієнтові іронічний евфемізм, що виник внаслідок комічного переосмислення нейтральної назви тканини й набув значення вибухів на території Росії. Проаналізовані мовні одиниці, ужиті в поданих попереду медіаназвах публікацій, виконують низку важливих функцій, зокрема слугують засобом створення гумористичних ситуацій, пов'язаних з атаками Російської Федерації, дискредитують ворога через іронічне зниження його соціальної оцінки, формують позитивно-оцінне сприйняття дій українських військових.

Поєднання інформаційної інтриги, емоційності, оцінності й образності реалізує конструкція, структурована нейтральною лексикою воєнної тематики та розмовними одиницями, зокрема й з експресивним відтінком: *Вибухи під Москвою: під атакою «жирна» ціль оборонки РФ* (заголовок) (<https://tsn.ua>, 07.05.2026). Стилiстично маркована сполука *«жирна» ціль оборонки РФ* надає висловленню сенсаційності, а вжита в ньому атрибутивна одиниця *«жирна»*, яка зазнала семного збагачення, указує на важливість, цінність і значущість об'єкта ураження. Написання аналізованої лексеми в лапках сигналізує про іронічне прочитання заголовкового речення і формує позитивне сприйняття інформації українською аудиторією. Військовий жаргонізм *оборонка* орозмовлює текст і функціонує як стилістично знижений варіант словосполучення *оборонна промисловість*. Таке скорочення, що виникло

внаслідок структурно-семантичної компресії, сприяє динамічності заголовка й надає йому неофіційного звучання.

Близькими за функційним потенціалом є переносно вжиті дієслова, представлені в текстах про ураження російських будівель: *У російській Пермі безпілотник **врізався** у житлову багатопверхівку під час масштабної атаки дронів на місто* (<https://enovosty.com>, 07.05.2026). Семантичного переосмислення набув предикат *приземляти*, ужитий у реченнях про невдалу роботу ворожої протиповітряної оборони, унаслідок чого український літальний апарат пошкодив російський житловий об'єкт: *Вороже ППО **приземляє** українські дрони на житлові будинки росіян* (<https://www.5.ua>, 07.05.2026); *У кремлі заявляють про збиття безпілотників, проте не уточнюють, що **приземляють** дрони на власні житлові будинки* (<https://www.5.ua>, 07.05.2026). Виділені дієслова моделюють контексти, які містять прихований сарказм і формують у читача оцінне ставлення до описаного. На впотужнення емоційного модусу висловлень воєнного змісту, зокрема й пов'язаних зі знищенням російської техніки та окупаційної армії, скеровані жаргонізми *відмінувати* й *мінуснути*: *У ніч на 14 вересня військова контррозвідка СБУ та ВМС провели унікальну спецоперацію біля Євпаторії – **«відмінували»** російський комплекс ППО «Тріумф» вартістю 1,2 млрд доларів* (заголовок) (<https://volynonline.com>, 14.09.2023); *Офіцер ЗСУ повідомив, що в ніч на 13 червня воїни ЗСУ **«відмінували»** Горячева та ще ряд старших офіцерів штабу 35-ї загальновійськової армії РФ* (<https://konkurent.ua>, 13.06.2023); *Українські воїни-захисники протягом минулої доби знищили майже тисячу окупантів, а також **«мінуснули»** певну кількість військової техніки* (<https://www.volynpost.com>, 26.10.2025); *Підрозділи Волинської бригади тероборони спільно з підрозділами зведеного батальйону Національної події «Захід» **«мінуснули»** ще один російський танк* (<https://www.volynpost.com>,

31.05.2023); *Українські дрони в Криму «мінуснули» літак, три катери і судно забезпечення окупантів. Відео* (заголовок) (<https://www.volynpost.com>, 05.05.2026). Виділені дієслова, що за емоційно-експресивним потенціалом значно поступаються синонімічним одиницям *знищити, ліквідувати, вивести з ладу*, створюють атмосферу неофіційної комунікації, реалізують функцію стилістичного зниження та роблять текст медійно привабливішим. На формування ефекту мовної гри, експресивізацію висловлення, привертання уваги читача та створення невимушеного тону комунікації з аудиторією скероване дієслово кулінарно-гастрономічної тематики *підсмажити*, ужите в текстах про знищення військових засобів противника: *Бійці 100-ї бригади разом з артилеристами 45-ї бригади «підсмажили» зенітну гармату С-60* (відео) (заголовок) (<https://konkurent.ua>, 18.08.2023).

Серед оцінно-прагматичних маркерів, засвідчених в українському воєнному медіадискурсі, важливе місце посідають номінації російських загарбників. Негативне ставлення до них увиразнюють оказіональні мовні одиниці: *У ЗСУ показали кадри знищення одноразових російських штурмовиків у районі Покровська* (заголовок). *Військові називають таких російських солдатів штурмовиками-«одноразками», оскільки РФ фактично відправляє їх в один кінець* (<https://zn.ua>, 07.05.2026). Прикметник *одноразових*, стилістично маркований юкстапозит *штурмовиками-«одноразками»* та сполука *в один кінець* формують знижувальну соціальну оцінку представників ворожих військ, надають їм глумливо-іронічного відтінку, а всьому фрагментові – осудливого забарвлення. Схожою за функційним навантаженням і прагматичним потенціалом є заголовкова конструкція із запозиченою номінацією *фіаско*, використання якої задає інтерпретаційний вектор повідомлення і створює ефект приниження

ворога: *Фіаско в підземеллі: на Сумщині ліквідовано окупантів, що лазили в трубі* (заголовок) (<https://irtafax.com>, 07.05.2026).

У досліджуваному контенті трапляються стійкі висловлення, утворені в період активної фази російсько-української війни. Такі мовні одиниці, слугуючи вербальним засобом смислової акцентуації, емоційності й експресивності, приваблюють реципієнта, спонукають його ознайомитися з текстом публікації. Лаконічне, легке й доступне подання інформації забезпечує фразеологізм *відправити (вирушити) на концерт Кобзона* та його модифікації, що конденсовано експлікують ліквідацію окупантів і від початку повномасштабної агресії активно функціують в українському медіапросторі: *Протягом минулої доби українські захисники відправили на концерт Кобзона понад 1000 окупантів* (<https://www.volynpost.com>, 08.02.2026); *Ще 560 окупантів вирушили на концерт до Кобзона – Генштаб* (заголовок) (<https://www.volynnews.com>, 26.11.2022); *На рахунку цього екіпажу вже ціла низка приголомшливо зухвалих бойових виїздів, за результатами яких десятки й десятки окупантів відправилися прямісінько на «концерт кобзона»* (<https://konkurent.ua>, 10.03.2025); *Ще 150 шанувальників Кобзона відправили на концерт* Генштаб оновив дані про втрати ворога (заголовок) (<https://www.volynnews.com>, 05.07.2022); *Українські захисники виписали ще 200 перепусток для окупантів на концерт Кобзона – Генштаб* (заголовок) (<https://www.volynnews.com>, 16.09.2022); *Ще 460 окупантів дістали контрамарки на концерт Кобзона – Генштаб* (заголовок) (<https://www.volynnews.com>, 07.09.2022); *Діджей із волинської бригади дарує загарбникам квитки на концерт Кобзона* (заголовок) (<https://www.volynpost.com>, 03.08.2024). Виразними лінгвостилістичними маркерами слугують оказіонально вжиті слова *контрамарки* та *квитки*, які в поданих конструкціях зазнають семантичної трансформації, метафорично інтерпретуючи смерть ворога. Вони посилюють

експресивність висловлення та перетворюють інформацію про втрати росіян на символічно-сатиричний наратив. За слушними спостереженнями Д. Сизонова, використання фразеологізмів у медіатексті «є не тільки показником компресії мовних ресурсів, а й ефективною технологією впливу на реципієнта» (Сизонов, 2024, с. 289).

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, у публікаціях про ураження ворожих об'єктів лінгвостилістичні маркери набувають метафоричного, іронічного або евфемістичного забарвлення. Вони не лише беруть участь в інтерпретації фактів, а й конструюють їхнє емоційне сприйняття і, окрім інформативної, виконують мобілізаційну, ідентифікувальну, сугестивну, оцінну та інші функції. Медіамову окресленої тематики вирізняють оказіональні утворення, жаргонізми, вторинні номінації, скеровані на експресивізацію повідомлень і прагматично спрямоване осмислення подій. Висловленням про удари по російських військово-промислових комплексах притаманний іронічно-саркастичний зміст, оцінна конотація та емоційність. Такий потенціал характерний для сполук із переносно вжитими іменниками та дієсловами, що моделюють

контексти, у яких лексика святково-розважальної та офіційно-урочистої тематики різко контрастує із реальним змістом повідомлення про руйнування російської інфраструктури. Важливу роль відіграють оказіональні деривати з високим рівнем семантичної компресії, що створюють ефект новизни, посилюють емоційність повідомлення, слугують символічним засобом вербалізації переможного наративу. У сучасному воєнному медіапросторі представлені номінації, які зазнали переосмислення і семного збагачення та сприяють зміні модусу сприйняття інформації, а також ситуативно-жаргонні лексеми й евфемізми, скеровані на створення гумористичного контексту з глумливо-іронічним відтінком. Розмовні слова та утворені в період активної фази війни стійкі сполуки, що слугують вербальним засобом смислової акцентуації, у досліджуваних текстах створюють атмосферу неофіційної комунікації, формують знижувальну соціальну оцінку представників ворожих військ і надають повідомленням привабливості.

Перспективу наукових розвідок убачаємо в комплексному дослідженні динаміки інших тематичних груп лексики, визначення їхньої лінгвостилістичної та комунікативно-прагматичної своєрідності в різних жанрах українського медійного дискурсу.

Література

- Баган, М. (2023). Вторинна номінація захисників і ворогів України на тлі російського вторгнення 2022 р.: лінгвоаксіологічний і дериваційний аспекти. *Slavia Orientalis*, vol. LXXII, no 1, с. 173–190. <https://doi.org/10.24425/slo.2023.145204>.
- Бондаренко, А. (2024). Лінгвостилістичний простір комічного в період російсько-української війни. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*: зб. наук. праць, вип. 39, с. 7–16. <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2024-39-01>.
- Досвід війни. Медійно-дискурсивний простір сучасної України: монографія / за ред. С. Романюк. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2024. 240 с. URL: <https://www.wuw.pl/product-pol-19651>.
- Завальнюк, І. (2023). Синтаксичні одиниці в мові вітчизняних масмедіа періоду російсько-української війни: оновлення змісту й структури. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*: зб. наук. праць, вип. 37, с. 120–129. <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2023-37-120-130>.

- Коваленко, Б. (2024). Вторинна номінація як засіб створення образу ворога (на матеріалі онлайн-ресурсу). *Філологічний часопис*, вип. 2(24), с. 36–49. [https://doi.org/10.31499/2415-8828.2\(24\).2024.317046](https://doi.org/10.31499/2415-8828.2(24).2024.317046).
- Костусяк, Н., Навальна, М. (2025). *Російсько-українська війна в об'єктиві мови*: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 340 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/27735>.
- Костусяк, Н., Навальна, М., Межов, О. (2023). Вербальні ідентифікатори ворога: культуромовні й деестетизовані моделі. *Slavia Orientalis*, vol. LXXII, no 4, s. 893–905. <https://doi.org/10.24425/slo.2023.148592>.
- Кошман, І. (2025). Вторинні номінації як інструмент формування експресивності медіатексту (на прикладі видання «Лінія оборони»). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, т. 36 (75), № 5, ч. 2, с. 210–224. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.5.2/33>.
- Сизонов, Д. Ю. (2024). *Медійна фразеологія в інформаційному просторі сучасної України: лінгвостилістичний та комунікативно-функціональний ресурс*. (Дис. докт. філол. наук), Київ, 439 с.
- Словник української мови у 20 томах*. Том 9: Міщанин – Настукувати (2018) / Редкол.: В. А. Широков, О. О. Тараненко, С. Я. Єрмоленко [та ін.]. Київ: Наукова думка, 912 с. URL: <https://archive.org/details/9sum20/page/3/mode/2up>.
- Степаненко, М. (2024). *Політика і війна: закономірності та парадокси мовного розвитку (2022–2023 рр.)*: монографія. Харків: Видавець Іванченко І. С., 804 с.

References

- Bahan, M. (2023). Vtorynna nominatsiia zakhysnykiv i vorohiv Ukrainy na tli rosiiskoho vtorhnennia 2022 r.: lnhvoaksiolohichni i deryvatsiinyi aspekty [Secondary Nomination of Defenders and Enemies of Ukraine As Seen against the 2022 Russian Invasion: Lingua-Axiological and Derivative Aspects]. *Slavia Orientalis*, vol. LXXII, no. 1, pp. 173–190. (in Ukrainian).
- Bondarenko, A. (2024). Lnhvostylistychnyi prostir komichnoho v period rosiisko-ukrainskoi viiny [The linguistic and stylistic space of the comic during the Russian-Ukrainian war]. *Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Series: Philology (linguistics): collection of scientific works*, no. 39, pp. 7–16. (in Ukrainian).
- Dosvid viiny. Mediino-dyskursyvnyi prostir suchasnoi Ukrainy: monohrafiia [The experience of war. Media and discursive space of modern Ukraine] (2024) / Ed. S. Romaniuk. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 240 p. URL: <https://www.wuw.pl/product-pol-19651>. (in Ukrainian).
- Zavalnuk, I. (2023). Syntaksychni odyntytsi v movi vitchyznanyh masmedia periodu rosiisko-ukrainskoi viiny: onovlenna zmistu I struktury [Syntactic units in the language of domestic mass media during the period of the Russian-Ukrainian war: update of content and structure]. *Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Series: Philology (linguistics): collection of scientific works*, no. 37, pp. 120–129. (in Ukrainian).
- Kovalenko, B. (2024). Vtorynna nominatsiia yak zasib stvorennia obrazu voroha (na materiali onlain-resursu) [Secondary Nomination as A Means of Creating the Image of The Enemy (based on the material of the online resource)]. *Philological Review*, no. 2(24), pp. 36–49. (in Ukrainian).
- Kostusiak, N., Navalna, M. (2025). *Rosiisko-ukrainska viina v obiektyvi movy*: monohrafiia [The Russo-Ukrainian war through the lens of language]. Lutsk: Vezha-Druk, 340 p. (in Ukrainian).

- Kostusiak, N., Navalna, M., Mezhev, O. (2023). Verbalni identyfikatory voroha: kulturomovni y deestetyzovani modeli [Verbal Identifiers of the Enemy: Cultural-Linguistic and Deaestheticized Models]. *Slavia Orientalis*, vol. LXXII, no. 4, pp. 893–905. (in Ukrainian).
- Koshman, I. (2025). Vtorynni nominatsii yak instrument formuvannia ekspresyvnosti mediatekstu (na prykladi vydannia «Linii oborony») [Secondary Nominations as A Tool for Forming the Expressiveness Of Media Text (On The Example Of The Publication «Linii oborony»)]. *Scientific Notes of Taurida National V. I. Vernadsky University. Series: Philology. Journalism*, vol. 36 (75), no. 5, pp. 210–224. (in Ukrainian).
- Syzonov, D. Yu. (2024). *Media Phraseology in the Information Space of Modern Ukraine: A Linguistic-Stylistic and Communicative-Functional Resource*. (Dissertation for the degree of Doctor of Sciences). Kyiv, 439 p. (in Ukrainian).
- Dictionary of the Ukrainian Language in 20 Volumes. Volume 9: Mishchany – Nastukuvaty* (2018) / Editorial Board: V. A. Shyrokov, O. O. Taranenko, S. Ya. Yermolenko [ta in.]. Kyiv: Naukova dumka, 912 p. (in Ukrainian).
- Stepanenko, M. (2024). *Polityka i viina: zakonmirnosti ta paradoksy movnoho rozvytku (2022–2023 rr.): monohrafiia [Politics and War: Patterns and Paradoxes of Language Development (2022–2023)]*. Kharkiv: Vydavets Ivanchenko I. S., 804 p. (in Ukrainian).

Автори

Наталія Костусяк, доктор філологічних наук, завідувач кафедри української мови та лінгводидактики
e-mail: kostusyak.nataliia@vnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9795-6038>

Олександр Демидюк, здобувач наукового ступеня доктор філософії
e-mail: Demydiuk.Oleksandr2024@vnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0006-3207-2174>

Конфлікт інтересів

Автори засвідчують про відсутність конфлікту інтересів

Authors

Nataliia Kostusiak, Doctor of Philological Science, Head of the Department of the Ukrainian Language and Linguodidactics
e-mail: kostusyak.nataliia@vnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9795-6038>

Oleksandr Demydiuk, PhD student
e-mail: Demydiuk.Oleksandr2024@vnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0006-3207-2174>

Conflict of Interests

The authors declare that they have no conflict of interest